

9- ADALET, GÖÇMENLİK VE CEZA SİSTEMİ – KÜRT SORUNU & TOPLUMSAL BARIŞ

Özgür ve bağımsız hukuk için adaletin sağlanması adına, hiçbir hâkim, savcı, avukat kendini baskı altında hissetmeyeceği bir yapı oluşturacağız. Adaleti tehdit eden, hukuki süreci engellemeye çalışan, hukukçulara baskı yapmak isteyen kişi ve kuruluşlara asla taviz verilmeyecek. Hukukçuların özgürce çalışması ve güvenlikleri her şeyin üstünde tutulacak. Yanlış yapıldığında anında müdahale edilecek. Tüm hâkim, savcı ve avukatlar devlet güvencesinde görevlerini icra edecekler.

CEZA VE HÜKÜMLÜLER HAKKINDA

- **Rehabilitasyon odaklı ceza sistemi kurulacak.** Cezaların caydırıcı olması ve tekrarlanmaması adına, maddi ve kamu görevi şeklinde cezaların yaygınlaşması sağlanacak. Ceza evlerinde hüküm giymiş tüm mahkumları aynı kefeye koymamak gereklidir. Bazı durumlarda insanlar hastalıktan, zorunluluktan ya da psikolojik baskılar sonucu hata yapabilmektedir. Bu tip durumlar düzenli danışman görüşmeleri ile tespit edilebilir olacak. Bazı mahkumlar cezasını kamu görevi şeklinde çekebilecek.

Yine aynı şekilde tutukluluğa gerek duyulmayan işlemlerde kamu görevi getirilecek. Örneğin biri başkasını tehdit mi ediyor, 'gel kardeşim bir hafta hayvan barınağında çalışacaksın'. Biri doktora saygısızlık mı yaptı, 'gel kardeşim bir hafta hastane tuvaletlerini temizleyeceksin.' Memlekette iş bitmez ama bu tarz suçları bitireceğiz.

- **Tazminata dayalı Ceza:** Herhangi bir durumda, yanlışlıkla, hata ile, bilinçsizce bir kişinin ölümüne ya da sakatlanmasına neden olunan durumlarda farklı bir ceza sistemi devreye girecek. Mağdur ailesinin kararı ile, suçlu kişinin cezaevinde yatması yerine, suçluya yüklü bir tazminat cezası verilebilecek. Bu tazminat ile belki bir çiftlik kurulacak ve bu çiftliğe mağdurun adı verilecek. Leyla Tavuk çiftliği, Narin Hayvan Barınağı, Murat Açı Balık Çiftliği gibi...
- Eğer bir kişi cezasını çekmek yerine yurtdışına kaçıyor ise dönmesi için bir süre verilecek. Eğer bu sürede ülkeye dönmüyor ise tüm mal varlığına el konulacak. El konulan bu mal varlığı üretim, eğitim ve konut fonuna aktarılacak.

- **Hükümlü çalışma sahaları oluşacak.** Belirli mahkumların dijital kelepçeler ile normal çalışması sağlanacak. Hükümlü vatandaşları ceza evlerinde tutmak yerine isteyene çalışma ve iş olanağı sunulacak. Bu çalışmanın bir kısmı zorunlu, bir kısmı isteğe bağlı olabilecek. Bu program kapsamında hem devletin mahkumlara bakım masrafı azalacak, hem hükümlünün cezası karşılığında iş yapılması sağlanacak. Bununla birlikte ceza evlerinin mahkumları kötü etkileyen tarafları da kısıtlanmış olacak. Af yerine çalışma sistemi geliştirilecek.

- **İndir Elini programı kapsamında** doktoruma, öğretmenime, polisime, memuruma, askerime, çalışanıma, yaşlılara, kadınlara, çocuklara şiddeti ve saygısızlığı asla kabul etmeyeceğiz. Kimse kendini başkasından üstün görmesin. Devlet, her zaman haklının yanında, haksızın karşısında duracaktır. Birisi ile sorunuzun varsa ilk olarak sizden sorumlu güvenlik görevlisine başvuracaksınız. Çözümü birlikte bulacağız. Yanlış yapıldı ise hızlıca ve adil karar vereceğiz. Bir doktor ya da öğretmen haksızlık yapmış olabilir; fakat bu doğru olsa bile hesabını soracak asla bireyin kendisi olamaz. Şiddete başvurmak insanın aklına bile gelmemeli.

- **Sıfır Hırsızlık;** İkinci el ürünlerin alımı satımı kayda tabi olacak. Tüm satış işlemleri barkod üzerinden yapılacağı için hırsızlık malları kendine piyasa bulamayacak, sonuçta kimse hırsızlığa sistemli olarak el uzatamayacak. Hırsızlık en fazla bireysel ihtiyaçları karşılamak adına yapılabilir, onun da tekrarı olmaz. Biri, yolda bulduğu herhangi değerli eşyayı bile satabilmesi için kayda geçirmesi gerekecek. Hırsızlıkta amaç, bir şey çalıp onu şahsi olarak kullanmak ya da satmaktır, şahsi kullanım için hırsızlık yapma oranı düşük seviyededir. Bir yere satmak adına çalan kişi, çaldığı şeyi piyasaya sokamayacak. Elbette ki istisnalar olacaktır fakat bu program hırsızlık olaylarına karşı kesin çözüm olacaktır. Bununla birlikte hırsızlıktan geçimini kazanan ya da kazanmak isteyenlere bile iş ve istihdam fırsatları sunulması yönetimin görevlerinden biri olacak.

▪ **Mermi Satış Sistemi;** Maganda kurşunlarını engellemek adına *düğünler, kutlamalar, etkinlikler bildirimine tabi olacak. Bildirimi, etkinlik adına yetkili kişi dijital olarak yapacak ve bu kişiye silah kullanılmaması, şiddete başvurulmaması adına uyarılar doğrudan yapılacak. Maganda kurşununa karşı çok ciddi önlemler alınacak. Düğünlerde, etkinliklerde, eğlencelerde kesinlikle ve kesinlikle silah ile kutlama yapılamayacak. Cezaları çok ağır olacak.*

- Kimin elinde hangi tür silah olduğu kayıt altına alınacak. Mermi alım ve satım işleri dijital olarak bildirimine tabi tutulacak. Mermi alımı yapmak için kullanılan silahın kaydı istenecek, bunun dışında hiçbir şekilde kayıtsız mermi satışı yapılmayacak. Bu sayede kaçak silah kullanan kişilerin rahatça mermi almaları mümkün olmayacak.
- Kayda tabi mermi satış sistemi kaçak avcılığın da önüne geçebilecek. 'Herhangi biri kayıtlı silahı üzerinden mermi alımı yapıp el altından kaçak satış yapabilir' diye aklınıza gelebilir. Eğer biri limitlerin üzerinde mermi alımı yaparsa, güvenlik güçleri bu kişi ile iletişime geçecek. Ayrıca para alışverişi tamamen dijital olacağı için kimse kaçak silah ve mermi de satamayacak.

KÜRT SORUNU & TOPLUMSAL BARIŞ

- **AZAD Girişimi;** Kürt ve Türk kimliklerinin özgürlüğü, ancak Türkiye Cumhuriyeti çatısı altında, insana, emeğe, kültüre saygı çerçevesinde, barış ve birlik içinde yaşamak ile sağlanır. Diretme, yok etme, bölme, gizli anlaşmalar, karşı tarafı her zaman haksız görme gibi demokratik olmayan tutumlar barışı değil kavgayı körükler. Türk ve Kürt halkları arasındaki kültür ve barış köprüsünü ancak genel irade, yani halkların birliği kuracaktır.

Her iki taraf da süreci her yönüyle anlatacak, dinleyecek, amaçlar ve talepler açıkça ortaya konacak, barış için herkes hem eleştiri hem de öz eleştiri yapacak. Ülke halklarının ve kültürlerinin, birlikte yaşamaları, kimliklerini devam ettirmeleri adına kalıcı adımlar atılacaktır.

Kültürel ve etnik farklılıklar olsa da aynı bayrak altında ve aynı topraklar üstünde birlikte yaşamamız, birlik olmamız en temel zorunluluktur. Türkiye, bu coğrafyadaki kültürleri, dini inançları, kimlikleri sömürmeye çalışan güçlere karşı ülkeyi savunan herkesin vatanıdır. Elbette bu ülküyü savunmayanlar da vardır, onlar da bu ülkenin yurttaşıdır. Fakat bu ülke halkının emeğini ve özgürlüğünü düşmana satan, sömürülmesine izin veren ve yok sayanlar yurttaş sayılamaz, Türk'ü, Kürt'ü, Çerkez'i hiç fark etmez.

- **Azınlıkların**, ülkemizdeki ortak yaşam ilkelerini benimsemeleri, halka ve devlete karşı barışçıl olmaları istenecek. Hiçbir azınlık halkın, kültürü, dili, dini inancı, giyimi, gelenekleri, ülke kültürüne zıt olmaması kuralı dahilinde sorgulanmayacak, fakat azınlıklar dahil hiçbir ülke vatandaşının, milletin ve devletin hakkına gasp etmesine izin verilmeyecek.

GÖÇMEN SORUNU

- **Kontrollü göç takibi**; Evrensel yaşam şartlarında göç akınını sorunsuz gözetmek pek mümkün olmamakla birlikte gerekli önlemler sağlandığında kaçak göçmenlik kontrol edilebilir hale gelecektir. Düzensiz göçler, savaştan kaçanlar ülkeler için ekonomik ve güvenlik sorunu haline gelse de bunun bir de insancıl boyutu vardır. Göçmen politikasını ülke menfaatleri adına, acımasız olmadan insani boyutta değerlendirmek gerekir. Bu kapsamda belli başlı düzenlemeler şunlardır;
1. **İlk olarak yoğun göç veren** ülkelerin idarecileri ile görüşülüp bizim kalkınma politikalarımızı onlara da sunacağız. Ülkelerin içte barışı sağlamaları adına etkin politikalar izlenecek.
  2. **Kaçak göçlerin engellenmesi** adına daha ciddi tedbirler alınacak. Ülkeye girişlerde belli ülkelere kısıtlama ya da vize uygulaması başlayacak.
  3. **Göçmenlik ile vatandaşlık almış kişiler**, sahtekarlık ya da yasadışı bir işlem yaptığında ülkedeki tüm varlıklarını el konulur ve ülkeyi terk etmeleri istenir.
  4. **Göçmenler için veri tabanı** oluşturulacak. **Takip uygulaması ile** göçmenler sürekli takip edilecek. Bu veri tabanı kişi, aile, meslek, eğitim, sağlık, mal varlığı, göç nedeni gibi birçok kriteri barındıracak. Kim nerede, ne yapıyor, nasıl hayatını kazanıyor gibi detaylar bilinmiş olacak. Ülkenin ve halkın güvenliğine tehdit olan kişiler takip uygulaması ile engellenmiş olacak.
  5. **Göçmenler direkt büyük şehirlere giremeyecek**. Belli şartlar aranacak. Tespit edilenler ülkelerine ya da göçmen bölgelerine gönderilecek.
  6. **Göçmen bölgeleri belirlenecek**; Bazı bölge ve şehirlerde göçmen yaşam ve çalışma alanları oluşturulacak. Bu bölgelerde göçmenlerin dil ve kültürü öğrenmeleri sağlanacak. Sağlık hizmetlerinden yararlanacaklar. Mesleklerine göre ayrılacaklar. Bir mesleği olmayana meslek eğitimi verilecek. Bu süre için kamu görevinde belli bir ücret karşılığında çalıştırılacaklar. Süre sonunda talebe ve ihtiyaca göre göçmenlere ikamet ve çalışma izni verilebilecek. Şartları sağlamayanlar ülkelere iade edilecek.

İzinsiz Göçmen çalıştırma şartları kontrol altına alınacak. Zorunluluklardan dolayı kaçak göçmen çalıştıranlar belirli şartları sağladıklarında çalışanları ile devam edebilecek, yeter ki kaçak ve kayıt dışı sistemi tamamen ortadan kaldıralım. Göçmenlerin sağlık ve sigorta işlemleri belirgin hale gelecek.